

Ibrahim Efendi Konagi

Öykü Başkarakter İbrahim Efendi, 1829 senesinde Osmanlı İmparatorluğu döneminde dünyaya gelmiş, varlıklı bir tiftik tüccarının üç evladından biridir. Ailesinin zenginliğini tek başına üstlenmiş, Meclis-i Maliye Reisi olunca da imparatorluk dahilinde hatırı sayılır kişilerinden olmuştur. Ne yazık ki, maddi refah kendisini mutlu edememiş, iki kızı henüz küçük yaşlarında kaybetmiştir. Dışardan herkesin gıpta ile baktığı büyük, gösterişli, içerisinde maaşlı birkaç terziye kadar çok sayıda kişinin istihdam edildiği konağında duygusal olarak yalnız kalmıştır. İbrahim Efendi, babasının mallarını tek başına üzerine alırken hiç gocunmadığı erkek kardeşi Hilmi'nin karısı Halet Hanımefendi'nin, konağın her alanındaki yönetim, idare, kalfaların eğitimi, çocukların terbiyesi hususlarında içtenlikle yardım alacak, İbrahim Efendi esasen kabul etmeye çekinse de kardeşi ve ailesi hayatındaki en büyük destekçileri olacaktır. İbrahim Efendi karısının vefatının ardından bir daha evlenmeyi asla düşünmez fakat konaktaki kalfa kızlardan daima birkaç odalıği mevcuttur. Bu odalıklar Paşa ile gizli münasebetin verdiği kibir ile diğer kalfalardan ayrıcalıklı olur, dolayısıyla arabacıdan terziye, sarmacıdan ayvaza kadar çok çalışanın bulunduğu konakta idare zorlaşır.

Zaman içinde İbrahim Efendi'nin büyük kızı Şevkiye Salih Bey isimli bir doktorla dünya evine girdi ve eşi ile babasının konağında yaşamaya devam etti. İbrahim Efendi'nin küçük kızı ise yaşına nazaran olgunluğa erişememiş, hiçbir zaman ağızından çıkan sözü kestiremeyen, ilişkilerinde mesafe koymayı umursamayan tabiatla bir kızdı. On üç yaşında bir evlilik yapıp derhal boşandı. Ardından mütevazı bir ailenin oğlu olan Yusuf isimli terbiyeli bir gençle evlendi ve baba konağında yaşamayı sürdürdü. Fakat, iki damadın aynı evde olması hayatı iyice zorlayacaktı. Doktor Salih Bey, esasen karısı dahil hiç kimse ile anlaşamayan, insanlar üzerinde üstünlük kurmayı seven, kibirli bir karakterdi. Şükriye'nin kocası Yusuf'u kendine oyuncak etmişti. Ayrıca, hayattaki tek derdi kayınpederinin bir an önce ölüp, servetin tüm sahibi ve konağın tek efendisi olmaktı.

Konakta hayat gizliden çekişmeler, üstünlük kurma mücadeleleri, harem ve selam bölümündeki canlılık içinde sürerken aslında herkes hayatından memnundu. Her türlü mevsim değişimin getirdiği hazırlıklar büyük şatafat altında yapılır, bayramlar, ramazanlar hayatı doldururdu. Velhasıl, konağa esas neşe ve değişimi Şevkiye Hanımefendi'nin artık biyolojik anne olmaktan ümidi kestiği sırada kızı Ratibe'nin doğmasıyla geldi. Rahmetli annesinin ismi verilen bu bebek adeta melekti. Yaşının ilerlemesiyle de ruhen ne kadar mütevazı, asil ve olgun olduğunu herkese kanıtladı. Ancak, Ratibe kendi konaklarında değil, büyük amcası Hilmi Bey'in konağında, yengesi Halet Hanımefendi'nin evinde mutluluğu yakalıyordu.

İbrahim Efendi'nin aniden hastalanması, Osmanlı İmparatorluğu'nun can çekişme dönemine paralel olarak ilerledi. Otuz üç yıllık İkinci Sultan Abdülhamid idaresi yıkılmaya başlamış, devlet adamı niteliği katiyen taşıyamayacak kimseler temelsiz hükümetler kurmaya yönelmişlerdi. Meşrutî idare ve Kanun-i Esasî arasındaki bilinmezliğin yansımaları kestirilemiyordu. 31 Mart Ayaklanması ise kanlı bir protestoya dönüşecek, hükümet saygınlığını yer ile yeksan edecekti. Asıl düşündürücü olanı, 31 Mart'ın teokratik bir ihtilal olmayıp, Türk – İslam birliğine uğratılmak istenen bozgunun acı sonucu olmasıydı. İngilizler ile devam eden ezeli hilafet mücadelesinin son perdesiydi. Devletin bozgunu, heybetli İbrahim Paşa için de hezimet anlamına geliyordu. Eskiden konağın önünden geçmeyi bile lütuf sayanlar, artık İbrahim Efendi'ye üstten bakıyorlardı. Şevkiye Hanım'ın doktor damadı Salih Bey ise sözde can-ı gönülden kayınpederinin sıhhati ile alakadar oluyor, fakat aslında yaşlı adamı toprağa vermek için ellerini ovuyordu. En nihayetinde, İbrahim Efendi hastalığına yenildi. Salih Bey ise servete ve yönetime karısının kati tabiatı nedeniyle el süremedi. Planlarının suya düştüğünü anlayan Salih Bey çareyi evi terk etmekte buldu. Kızları Ratibe'nin ailesini kurtarmak için gösterdiği yoğun çaba neticesinde ise Salih Bey tekrar eve döndü. Ancak, bu esnada bütün zarar ziyan genç Ratibe'ye oldu. Karı- koca aralarındaki bitmek tükenmek bilmez çekişmeden, kızlarının sağlığının ne kadar bozulduğunun ve yıprandığının farkına varmadılar. Salih Bey yine evi terk etti. Halet Hanımefendi, genç kızı görür görmez ince hastalığa tutulduğunu anlamış, fakat Şevkiye 'ye laf anlatamamıştı. Ratibe'nin ağızından kan gelmesi, akabinde kısa süre de kaybı, Hanımefendi'yi doğruladı.

Ratibe'yi ecele teslim eden Şevkiye Hanım, eşini de başka bir kadına kaptırmıştı. Her ne kadar sözünü dinlemese de çok sevdiği ve saydığı Halet Hanım da bu dönemde vefat etti. Kendisi de yaşını geçmiş olan Şevkiye Hanım, artık babasından kalan serveti tek başına idare edemeyeceğinin farkındaydı.

Kiracıları alay eder gibi üslup takınıp, kira bedellerini ya vermez ya da emsallerinin çok altında para vererek Şevkiye Hanım'ı zorlardı. Akrabalardan kendisine yardım etmek isteyenler her daim mevcuttu, fakat Hanımefendi hususi işlerinin başkaları tarafından detaylıca bilinmesinden hoşlanmazdı. Üstelik artık evdeki kalfalara da söz geçiremez olmuştu, çalışanlardan biri gidip biri geliyor, ev başlı balına kendisi için dert oluyordu. Bu sırada evlatlığı Mebrure'nin başka bir erkekle anlaşarak kocasından ayrılması ayrı bir sıkıntıydı. Mebrure'nin oğlu Fuat ise zaten bebekliğinden itibaren kontrolsüzce şımartılmış bir çocuktur. O'nun için hala pervasızca harcamalar yapılıyordu.

Evdeki kalfalardan birinin oğlu sözde kendini emlak konusunda iyi yetiştirilmiş akıllı biri gibi göstererek bir dönem Şevkiye Hanım'a bir miktar para kazandırdı. Hanımefendi'nin güvenini iyice kazandıktan sonra ise, ailenin tüm mal varlığını eline geçirdiği gibi aileyi de borçlandırdı. Hukuk savaşına giren Şevkiye Hanım en nihayetinde avukattan da darbe yedi ve konağın bir bölümünü de avukata kaptırdı.

Şevkiye Hanım'ın kız kardeşi Şükriye, olanlardan sonra ablasına sinirliydi, hatta kendisinin de ablasına dava açacağını her yerde söylüyordu fakat böyle bir girişimde bulanabilecek karakterde de değildi. Konağın elden gitmesiyle iki kız kardeş bir sütçünün ucube bir barınağına taşınmak zorunda kaldılar. Hayat onlar için son derece zor ve acımasız geçerken babasının amcası Hilmi Bey'in ailesi sayesinde düzgün bir eve çıktılar. İki kadın fakir hayat zor da olsa alıştılar. Altmış yıl kaldıkları İbrahim Efendi Konağı'nda günlerin aslında cennet olduğunun farkına vardılar. Ancak, Şevkiye Hanım kız kardeşinin ölümüyle gene hayattan ağır bir darbe aldı. Bu sırada ise yardımına Hilmi Bey ailesi tarafından istihdam edilen kalfa yetişti. Şevkiye Hanım yeni düzenini kanıksamış görünürken aniden gelen bir hastalık senelerce kendisini yatağa bağladı. Her gün yıkanmaya alışmış vücuduna senelerce yatakta su değmedi, tırnakları kesilmeden öylece yattı. Artık bir çocuk masumluğunda yatağından dışarı bakan bir zamanların güzel ve heybetli Şevkiye Hanım'ın tek istediği cenazesinin düzgün bir şekilde kaldırılmasıydı. O'nun öldüğü gün, İmparatorluğun da çöküş günüydü.

Tema

Cahillik Kişilerin sosyal statüleri ne olursa olsun cahilce davranışları kötü sonuçlar verebilir.

Dik Kafalılık Başkalarının iyi niyetli yaklaşımlarına sırf inat için sırt çevirenler hüsrana uğrayabilirler.

Kişiler

İbrahim Efendi Meclis-i Maliye Reisi, Osmanlı İmparatorluğu'nda sözü geçen, tanınmış, heybetli bir paşadır. Babasından da zengin olan İbrahim Efendi, ailesinin tüm mal varlığını tek başına ele geçirmiştir. Karısını erken yaşlarında kaybetmiş, iki kızı ve uşaklarıyla yaşamaktadır.

Hilmi Bey İbrahim Efendi'nin erkek kardeşidir. Mütevazı bir hayat sürmektedir ancak ailesi ile oldukça mutludur.

Baise Hanım İbrahim ve Hilmi Beylerin kız kardeşleridir.

Şevkiye Hanım İbrahim Bey'in kızıdır. Evlenince kocasını da konağa getirmiş, uzun yıllar anne olamayınca evlatlık bir çocuk almıştır, fakat evliliğinin yirminci yılında aniden gebe kalıp çocuk doğurmuştur. Hayatı kocası ile mücadele halinde geçmiştir, ancak paragöz olan kocasının kayınpederinin ölmesinden önce ayrılmaya gönlü yoktur.

Şükriye Hanım İbrahim Efendi'nin küçük kızıdır. Ağzından çıkanı duymayan, hiç kimseyle münasebetini ayarlayamayan yarım akıllı bir kızıdır.

Dr. Salih Bey Şevkiye Hanım'ın kocasıdır. Karısı ile daima mücadele halinde olmuştur. Hayat telaşını maddiyat üzerine kurmuş bir adamdır. Ciddi şekilde para ve servet hırslıdır. Kendisi doktor olmasına rağmen tek çocuğunun hastalığı ile ilgilenmemiştir. Evin diğer damadı Yusuf Bey ile aralarında mücadele vardır.

Yusuf Bey Şükriye Hanım'ın kocası, evin küçük damadıdır. Mütevazı bir ailenin çocuğudur.

Ali Bey İbrahim Efendi'nin Gediz Derebeylerinden, tiftik tüccarı babasıdır.

Halet Hanım Hilmi Bey'in karısıdır. Çok iyi kalpli, vefakar bir kadındır. Üzerine vazife olmamasına rağmen, her daim İbrahim Efendi'nin konağı ile alakadar olmuş, kızlara her alanda yardım etmeye çalışmıştır. Evin idaresinde, kızların terbiyesinde önemli rol oynamıştır.

Zekiye Hanımefendi Mısır Vekili Hacı Süleyman Ağa'nın karısıdır. Zekiye Hanım henüz on üç yaşındayken, kırk yaşındaki Süleyman Ağa ile evlenmiştir, fakat, olgun yapısı sayesinde nüfuzlu bir şahsiyet olmuştur.

Nadire Hanım İbrahim Efendi Konağı'nın kalfalarındandır. Oldukça sivri zekalı, entrikacı bir kadındır.

Terzi Fani Konağın emektar kalfasıdır.

Hüseyin Ağa Konağın emektar kalfasıdır, güleç yüzlü, zevzek bir adamdır.

Ayvaz Sarkis Konağın genellikle ayak işlerine bakan kalfasıdır.

Yaver Ağa Konağın harem ağalarındandır.

Beşir Konağın harem ağalarındandır.

Faik Ağa Konağın arabacısı.

Neveser Kalfa Konakta kalfadır, fakat esasen İbrahim Efendi'nin odalıdır.

Mail Konakta torunun dadısı, Çerkez güzeli kalfa.

Doktor Besim Bey Konağın doktorudur.

Ratibe İbrahim Efendi'nin torunu, Şevkiye'nin kızıdır. Doğuştan zarif ve asil bir kızıdır. Ancak, yaşı ilerledikçe annesi ve babasının arasında süren mücadeleden yorulur, verem olup ölür.

Serasker Hüseyin Avni Paşa'nın Oğlu Şükriye'nin on üç yaşındayken evlenip hemen ayrıldığı kocası.

Azmidil Kalfa Konağın kalfasıdır ancak aslında İbrahim Efendi'nin odalıdır.

Edadil Şükriye'nin kocası Yusuf Bey ile ilişki yaşamış kalfadır. Şükriye, yengesi Halet Hanım'ın tüm ikazlarına rağmen, kadını evden uzaklaştırmamış, en nihayetinde kocası ile ciddi problemler yaşamış, olaylar Yusuf Bey'in intiharına kadar gitmiştir.

Hacı Sabire Hanım Konağa giyim-kuşam getiren emektar.

Mebru Şevkiye Hanım'ın evlatlığı.

Fuat Mebru'nun oğlu.

Hattat Aziz İbrahim Efendi'nin komşusu.

Server Bey Hilmi Bey'in ahbabı, farmakoloji profesörü.

Vasıf Bey İbrahim Efendi'nin komşusu

İbrahim Paşa İbrahim Efendi'nin komşusu

Naşit Paşa İbrahim Efendi'nin komşusu

Esmâ Hanım Naşit Paşa'nın karısı.

Fatma Hanım Naşit Paşa'nın kızı.

Fahri Naşit Paşa'nın oğlu.

Ferdane Naşit Paşa'nın gelini.

Cemal Bey İbrahim Efendi'nin komşusu.

Nazlı Hanım Cemal Bey'in karısı.

Tevfik Paşa İbrahim Efendi'nin komşusu

Fahriye Hanım Tevfik Paşa'nın asil ve kibar kızı.

Cemal Bey Halet Hanım'ın Kardeşi.

Kevser Şevkiye Hanım'a düşkünlük döneminde bakan kalfa.

Haldun Şevkiye'nin evlatlık kızı Mebru'nun ikinci kocası.

Zaim Şevkiye'nin mallarını ele geçiren sahtekar.

İbrahim Efendi (Kapalı)

Karakter Osmanlı'nın ileri gelen devlet adamlarından olan İbrahim Efendi hem babasından gelen serveti hileci bir tutum ile kardeşlerinden kaçırarak tek başına eline geçirmiş, hem de tecrübeli ilmi şahsiyeti ile zenginliğini katlamıştı. Gururu ve katı protokol kuralları, ihtiyatlı karakteri ile birleştiğinden, kendisi çevresindeki herkese heybetli bir görüntü verir, çekindirirdi.

Aktiviteler Hayatını devlet adamlığına adayan İbrahim Efendi, yoğun olarak zamanını ilmi işlerle, hükümet meseleleri ile geçirirdi. Karısını kaybettikten sonra bir daha evlenmeyi düşünmemiş, konaktaki güzel kalfa kızları odalık olarak kullanmıştı.

ÖRNEK ANILAR

Tecrübeli Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde önemli bir makam sahibi olan İbrahim Efendi, tecrübesi ve bilgisiyle vazifelerini layıkıyla yerine getirebiliyordu. O'nun mesleki ilmi ve profesyonelliği takdir topluyordu. "devletin bu son derece nazik ve müşkülden müşkül makamına nazırlar gelip gider; her kriz, her mali buhran, bir nazırı iskemlesinden yere yıkıp bir başkasını oturtur; böylece de nezaret koltuğu bir boşalır bir dolar, ama tecrübesi bilgisi ve kabiliyeti ile devlet hazinesini parmağında oynatan İbrahim Efendi, azametle yerinde oturmakta devam ederdi."

Hileci İbrahim Efendi'nin bir erkek ve bir kız iki kardeşi vardı. Babaları ise oldukça varlıklı bir adamdı. Ancak, İbrahim Efendi, ailenin çoğunluk malını entrika ile kardeşlerinin ellerinden aldı. "Ekber evlat olarak kendini ailenin tek varisi kabul eden İbrahim Efendi, nihayet bir atıfet edasıyla bu iki taraflı servetten Hilmi Bey'e bir ev, kız kardeşine de bir miktar esham vermekle adilane bir taksim yaptığını kendini inandırmış ve sonuna kadar kardeşlerinin haklarını ödemiş bir hami ağabey tavrını muhafaza etmiştir."

Kuralcı İbrahim Efendi, kuralcı karakterli bir adamdı, öyle ki O'nun konağına girmenin bile belli başlı nizamları vardı. "İbrahim Efendi Konağı'nın protokol emirleri ve yasakları dışında kalan zümre, ancak yakın akrabaları idi."

Gururlu İbrahim Efendi'yi kapsayan gurur, kendisini hapsedtiği bir zırh gibiydi. "İbrahim Efendi fethedilmez bir gurur kalesi içinde kendi kendini hapsedmiş gibiydi."

Mesafeli/İhtiyatlı İbrahim Efendi, çevresine karşı sınırlarını korumayı bilen bir adamdı. "herkese, her şeye karşı mesafeli, ihtiyatlı hatta biraz da evhamlı olan İbrahim Efendi"

Şevkiye (Kapalı)

Karakter Görüntü ve karakter olarak babası İbrahim Efendi'nin kopyası imajı veren Şevkiye, babasının sağlığı zamanında akıllı, heybetli bir kadın olarak anılırdı. Ancak, güvensiz ve emniyetsiz bir karakter bilinen kadın yönetimi tek başına eline alınca saf davranışlar sergiledi. Dik kafalı olduğundan kendisine yapılan tüm ikazları dinlemedi. Eli sıkıydı fakat tüm mal varlığını yabancılara akılsız bir şekilde geçirdi.

Aktiviteler Konakta doğmuş ve büyümüş olan Şevkiye Hanım, zamanının çoğunu evinde geçirirdi. Yaz zamanları yazlık köşke gitmekten keyif alırdı.

ÖRNEK ANILAR

Dik Kafalı/Düşüncesiz Şevkiye Hanım, aklına koyduğunu muhakkak uygulamak isteyen, dik kafalı karakterli bir kadındı. "Şevkiye Hanımefendi'nin aklına koyduğunu yapmaktan kararlı olması keyfiyetiydi."

Söz Dinlemez Babasının vefatı ve kocasının ayrılması akabinde, konaktaki tek söz sahibi olan Şevkiye Hanım'ın yanlış insanlara güvenip, maddi anlamda teslim olması, yengesi Halet Hanımefendi'nin dikkatinden kaçmamıştı. Ancak, tüm ihtarlara rağmen o kendi bildiğini okumaya devam etti. "Kızım, olur olmaz kimselere teslim oluyordun. Sonunda pişman olmayasın.. bir istikamet ehlini bul, ufak tefek kusurları olsa da hoş gör; yeter ki namuslu olsun."

Eli sıkı Şevkiye Hanım'ın en zenginlik dönemlerinde bile mallarına düşkünlüğü vardı. Elinden mal çıkarmayı sevmez, cimri davranırdı. "Amma doğrusunu söylemek lazım gelirse elinden mal çıkarmaktan hiç mi hiç hoşlanmazdı."

Güvensiz Şevkiye Hanım, her ne kadar olur olmaz bir kimse tarafından kandırılmış ve tüm emlakını O'nun üzerine yapmış olsa da aslen insanlara karşı ciddi güvensizlik duyan bir karakterdi. "Şevkiye Hanımefendi oldu olası, günün birinde malları kendilerine intikal edebilecek kimselere karşı emniyetsizlik duyar, bu yüzden hiçbirine açılıp yanaşmaktan hoşlanmazdı."